

Obsah

Použité skratky	7
Úvod	9
1 Globálne rozvojové vzdelávanie	11
1.1 Vznik globálneho rozvojového vzdelávania na Slovensku a jeho hlavné úlohy	12
POLITICKÉ PROBLÉMY	15
2 Vplyv globalizácie na zmeny v systéme medzinárodných vzťahov	17
2.1 Predpoklady vzniku a tendencie vývoja globalizácie	17
2.1.1 Technické faktory globalizácie.....	17
2.1.2 Ekonomické faktory globalizácie	19
2.1.3 Sociálne faktory globalizácie.....	23
2.1.4 Politické súvislosti globalizácie.....	23
2.1.5 Globalizácia v oblasti kultúry	24
2.2 Vplyv globalizácie na zmenu systému medzinárodných vzťahov.....	25
2.3 Zhrnutie.....	27
3 Uplatňovanie ľudských a občianskych práv – významná podmienka humánnej realizácie súčasnej globalizácie	29
3.1 Vývoj postavenia človeka v spoločnosti a jeho teoretická reflexia.....	29
3.2 Globalizácia a ľudské práva.....	33
3.2.1 Zabezpečenie ochrany ľudských a občianskych práv na úrovni štátu.....	33
3.2.2 Globalizácia a ľudské práva	35
3.3 Zhrnutie.....	40
4 Demokracia a spoločnosť.....	41
4.1 Význam demokracie v kontexte globálneho vzdelávania	41
4.2 Vymedzenie demokracie.....	42
4.2.1 Pôvodná a súčasná podoba demokracie.....	42
4.2.2 Chápanie a interpretácia demokracie	43
4.3 Kritériá fungovania demokracie	44
4.3.1 Sloboda a rovnoprávnosť ako nevyhnutná podmienka skutočnej demokracie	44
4.4 Demokratická spoločnosť	45
4.4.1 Občianske povinnosti v demokratickej spoločnosti.....	46
4.4.2 Demokratické hodnoty ako fundament demokratickej spoločnosti.....	46
4.5 Občianska spoločnosť.....	47
4.6 Kríza demokracie	48
4.7 Demokracia vo výchove občanov	49
4.7.1 Úloha globálneho vzdelávania v problematike demokracie	50
4.8 Zhrnutie.....	51
5 Globálne občianstvo.....	53
5.1 Globálne vzdelávanie a význam globálneho občianstva	53
5.2 Rastúci význam globálnej dimenzie a posun od lokálneho ku globálnemu	54
5.2.1 Globálna dimenzia v demokratickom občianstve	55
5.3 Počiatky pojmu globálne (svetové) občianstvo a jeho modifikácia v súčasnosti.....	56
5.4 Úloha výchovy k demokratickému občianstvu.....	57
5.4.1 Potreba implementácie globálnej dimenzie do výchovy k demokratickému občianstvu.....	58
5.5 Zhrnutie.....	61
SOCIÁLNE PROBLÉMY.....	63
6 Multikulturalizmus: kultúrna identita, rozdiely a interkultúrna komunikácia	65
6.1 Multikulturalizmus: prínosy a zlyhania pre modernú spoločnosť	65

6.1.1	Multikulturalizmus na Slovensku.....	67
6.1.2	Multikulturalizmus v globálnom rozvojovom vzdelávaní	69
6.2	Kultúrna identita	70
6.3	Interkultúrna komunikácia.....	72
6.3.1	Interkultúrna komunikácia v globálnom rozvojovom vzdelávaní.....	73
6.3.2	Vybrané príklady verbálnej a neverbálnej interkultúrnej komunikácie	73
6.4	Zhrnutie.....	76
7	Chudoba – problém globalizovaného sveta	77
7.1	Koncepty a podoby chudoby	77
7.2	Meranie chudoby: dimenzie, indikátory a indexy	80
7.3	Strategické iniciatívy v boji proti chudobe	84
7.4	Zhrnutie.....	86
8	Migrácia a rozvoj: úvod do problematiky	87
8.1	Konceptuálne a terminologické vymedzenie migrácie	87
8.2	Základné teoretické prístupy k migrácii	92
8.3	Migrácia a rozvoj.....	94
8.4	Závery pre občanov krajín Severu	98
8.5	Zhrnutie.....	99
	EKONOMICKÉ PROBLÉMY	101
9	Spoločenská zodpovednosť podnikania v novom globálnom ekonomickom prostredí	103
9.1	Situácia v novom globálnom ekonomickom prostredí	103
9.2	Spoločenská zodpovednosť podnikania.....	109
9.3	Spoločenská zodpovednosť podnikania v novom globálnom prostredí.....	110
9.4	Zhrnutie.....	113
10	Infraštruktúra a ekonomický rozvoj v rozvinutých a rozvojových krajinách	115
10.1	Definícia a vývoj infraštruktúry.....	115
10.2	Infraštruktúra ako faktor hospodárskeho rozvoja.....	118
10.3	Infraštruktúra a ekonomický rast v rozvinutých a rozvojových krajinách.....	120
10.4	Zhrnutie.....	122
11	Medzinárodná zadlženosť.....	123
11.1	Dlh, zadlženosť a dlhová kríza	123
11.2	Dlhové krízy v minulosti a v súčasnosti.....	124
11.3	Východiská pre zadlženosť.....	127
11.3.1	Medzinárodný menový fond a Svetová banka	127
11.3.2	Oficiálne iniciatívy	129
11.4	Zhrnutie.....	131
12	Fair Trade – koncepcia spravodlivého obchodu	133
12.1	Fair Trade – spravodlivý obchod: aspekty jeho existencie v modernej spoločnosti	133
12.1.1	Limity a výzvy spravodlivého obchodu	136
12.2	Historický vývoj produkcie Fair Trade produktov a súčasná bilancia trhu Fair Trade.....	136
12.3	Kľúčové princípy a prínosy Fair Trade produkcie a ich uplatnenie v globálnom rozvojovom vzdelávaní.....	139
12.3.1	Hlavné zásady Fair Trade v globálnom rozvojovom vzdelávaní	140
12.3.2	Marketingové kampane na podporu vzdelanosti a povedomia o Fair Trade produktoch ...	141
12.4	Zhrnutie.....	143
13	Poľnohospodárstvo v rozvojových štátoch	145
13.1	Rozvojové štáty	145
13.2	Charakteristika poľnohospodárstva v rozvojovom svete.....	146

13.3	Hlavné problémy poľnohospodárstva v rozvojovom svete.....	149
13.4	Zhrnutie.....	152
14	Porovnanie poľnohospodárskej výroby v rozvinutých a rozvojových štátoch sveta	153
14.1	Typy poľnohospodárstva vo svete.....	153
14.2	Základné ukazovatele poľnohospodárstva vo svete.....	155
14.3	Organizácie zaoberajúce sa výživou a produkciou potravín.....	159
14.4	Zhrnutie.....	160
	ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY	161
15	Globálne problémy environmentálnej povahy.....	163
15.1	Globálne zmeny životného prostredia	163
15.2	Globálna environmentálna kríza	165
15.3	Sociálny aspekt environmentálnej krízy	168
15.4	Limity a negatíva ekonomického rastu	170
15.5	Niektoré navrhované opatrenia a riešenia	171
15.6	Zhrnutie.....	172
16	Energetický problém, jeho prejavy a riešenia.....	173
16.1	Globálne energetické problémy.....	173
16.2	Biopalivá.....	174
16.3	Využitie biopalív.....	175
16.4	Vplyv biopalív na životné prostredie.....	176
16.4.1	Biopalivá a skleníkové plyny	176
16.4.2	Energetická bilancia výroby biopalív	178
16.4.3	Biopalivá a biodiverzita.....	179
16.4.4	Biopalivá a energetická bezpečnosť.....	179
16.4.5	Biopalivá a využitie pôdy.....	180
16.5	Zhrnutie.....	181
17	Globálne prínosy energetického využitia biomasy – bioplynové stanice v rozvojových krajinách	183
17.1	Biomasa	183
17.2	Výroba bioplynu – bioplynová stanica.....	184
17.3	Využitie biomasy v rozvojových krajinách	186
17.4	Bioplynové stanice v rozvojových krajinách.....	187
17.5	Zhrnutie.....	190
18	Technika a technológie v ére globalizácie.....	191
18.1	Technika ako nástroj pre rozvoj schopností človeka a jeho potencií	191
18.2	Protiprírodný charakter techniky	192
18.3	Rozvoj techniky a technológií v ére globalizácie	193
18.3.1	Prvá etapa globalizácie.....	194
18.3.2	Druhá etapa globalizácie.....	194
18.4	Informačná spoločnosť.....	195
18.4.1	Globalizácia a technológie	197
18.4.1.1	Informačné technológie	197
18.4.1.2	Biotechnológie a nanotechnológie.....	198
18.4.2	Informatizácia spoločnosti	199
18.5	Negatíva v smerovaní a uplatňovaní technologického pokroku.....	200
18.5.1	Humanizmus a nové technológie	201
18.6	Zhrnutie.....	203
	Slovník	204
	Prípadové štúdie	210
	Literatúra	221